

TWO RARE ANCHIALUS COINS

Abstract: Despite the large number of published coins with various reverse types, the coinage of Anchialus continues bringing exciting surprises.

In this paper we look at two exceptionally rare coins not published in the scientific literature. The coins are described in the order in which they were struck.

The first one is a pseudo-autonomous coin. Coins of Anchialus depicting the God of all expanses of water, Poseidon, in the same iconographic scene are known to us from later issues struck for Antoninus Pius, Commodus, and Gordian III, but not from early (pseudo-autonomous) city coins.

The second is a coin issued for Septimius Severus (193-211 AD). The Goddess of victory Nike, depicted in a chariot, has so far been known from published Anchialus coins for Commodus and Caracalla, but not from coins struck for Septimius Severus.

Published here for the first time, these two exceptionally rare Anchialus coins further expand our idea of the diversity provincial coinage, known for its enormous volume and great variety of coin types.

Author information:

Ivan Varbanov

An expert on Ancient numismatics, Eng.

www.varbanovbooks.com

 Bulgaria

Keywords:

Anchialus, Poseidon, Nike, exceptionally rare coins

Античният град Анхиало възниква първоначално като дъщерно селище на Аполония. През Римската епоха той е един от най-значимите градове по Западното Черноморие (Карайотов, 2015). Монетосеченето на Анхиало е едно от най-интересните по нашите земи, след това на Филипопол, и включва много атрактивни монетни емисии, предмет на задълбочени изследвания. Първите опити за пълно изследване са направени в началото на XX век от Щтрак (Strack, 1912) и Мушмов (Мушмов, 1912). Почти век по-късно монетарницата е представена и в тритомника ми за локалните монетосечения на Балканския полуостров (Върбанов, 2002, II, 35-80; Varbanov, 2005, II, 14-70), където е доразвит фундаменталният труд на Н. Мушмов. В научно обращение бяха вкарани много нови монети (Доткова, 2010, 63-69; Димова, 2015). Появи се и изследване, подробно разглеждащо един интересен фалшификат на медальон на Анхиало, произведен още през Средновековието (Тачев, 2016, с. 201, Обр.3).

След публикуването на една изключително рядка монета пети номинал на Анхиало, сечена за император Антонин Пий (Тачев, 2014, 127-132), градското монетосечение продължава да ни поднася изненади. В настоящата публикация разглеждаме две редки монети, появили се в началото на 2018 година, непознати до сега от нумизматичната литература.

Първата монета е псевдоавтономна. Върху лицевата част на монетата е изобразен бюст на местния херос Анхиалос, надясно, с драпирана дреха и тения. Лицевият надпис е ANXI AΛEΩN. Върху opakото на монетата е изобразен Посейдон, гол, стъпил с левия си крак върху скала, с дясната си ръка държи подрян на земята тризъбец, а в лявата – хипокамп. Опаковият

надпис е ANXIA ΛΕΩΝ. Диаметърът на монетата е 18 mm, а теглото 4, 19 g, с ъгъл на изместване 360 градуса. Предложена е на редовен аукцион Numismatik Naumann, Auction 61 от 07.01.2018 г., Lot 323.

Монетата е втори номинал (за втори номинал вж. Тачев, 2015, с. 144, Таблици 2а и 2б), отсечена в началото на градското монетосечене.

Анхиалски монети, показващи бога на водните простори, в същата иконографска сцена познаваме от по-късните емисии, отсечени за Антонин Пий (Varbanov, 2005, II, № 52), Комод и Гордиан III (Тачев, 2018, № 50; 120), но не и от ранните (псевдоавтономни) градски монети.

Втората монета е отсечена за император Септимий Север, управлявал от 193 до 211 година. Тя също е втори номинал.

Върху лицевата част на монетата е изобразена главата на императора, надясно, с лавров венец. Лицевият надпис е ΑΥΤΚΣΕΠ ΣΕΥΝΡΟΣ. Върху opakото на монетата е изобразена Нике, в бига теглена от два коня, в галоп наляво, в дясната си ръка държи лавров венец, а в лявата – палмово клонче. Опаковият надпис е ΑΓΧΙΑ

ΛΕΩΝ

Диаметърът на монетата е 22 mm, а теглото 5,14 g, с ъгъл на изместване 120 градуса. Предложена е на редовен аукцион Solidus Numismatik, Auction 27 от 17.03.2018 г., Lot 339.

Богинята на победата, показана в бига, до сега бе известна от публикуваните анхиалски монети втори номинал за Комод (Varbanov, 2005, II, № 108-109) и пети номинал за Каракала (Varbanov, 2005, II, № 382), но не и от монетите за Септимий Север.

Опакови типове със сходна иконография има и в монетосеченето на Сердика (Ruzička, 1915, № 8; Мушмов, 1926, № 14; Христова, Жеков, 2007, №12.9.9.1-2).

Публикуваните тук за първи път две изключително редки монети на Анхиало обогатяват допълнително представата ни за и без това огромното по своя обем и типово разнообразие градско монетосечене. Върху тях за първи път се появяват два интересни опакови типа, познати от анхиалското монетосечене за други по-ранни императори или от по-късни емисии.

Опаковите типове на двете монети представят божества от гръцко-римския пантеон, които са били на почит в античния град. Култовите статуи на божествата, показани в най-характерните им пози, са най-честите типове в локалното монетосечене. Тези статуи, изработени от известни творци или техни копия, са украсявали площадите на античните градове. Именно те са служили за прототип на местните гравьори при изработката на монетните печати. Изображенията на божества доминират върху opakовата страна на провинциалните монети. Това показва, че почитанието на различни богове е много важен елемент от градската идентичност.

References:

1. Varbanov, I. Gratski imperatorski moneti. Tom 2: Trakia (ot Abdera do Plotino-pol). Burgas, 2002.
2. Dimova, S. Monetite na Anhialo v kolektsiyata na muzey „Starinen Nesebar“. Veliko Tarnovo, 2015.
3. Dotkova, M. Novi monetni tipove i varianti na Anhialo. – V: Numizmatika, sfragistika i epigrafika, 6, 2010, 63–69.
4. Hristova, N., Zhekov, G. Monetosecheneto na Trakia I – III v. Serdika. Blagoevgrad, 2007.
5. Karayotov, I. Anhialos prez Antichnostta. Burgas, 2015.
6. Mushmov, N. Antichnite moneti na Balkanskia poluoostrov i monetite na balgarskite tsare. Sofia, 1912.
7. Mushmov, N. Monetite i monetarnitsite na Serdika. Sofia, 1926.
8. Tachev, Ya. Nov tip provintsialna moneta na Anhialo. – V: Zhurnal za istoricheski i arheologicheski izsledvania, 3, 2014, 127 – 132.
9. Tachev, Ya. Metrichni parametri i nominali na monetite na Anhialo. – V: Zhurnal za istoricheski i arheologicheski izsledvania, 3, 2015, 141 – 153.
10. Tachev, Ya. Monetosecheneto na Anhialos. Falshifikati. – V: Zhurnal za istoricheski i arheologicheski izsledvania, 1-2, 2016, 196 – 202 .
11. Tachev, Ya. Monetosecheneto na Anhialos. Sofia, 2018.
12. Ruzička, L. Münzen von Serdika. – In: Numismatische Zeitschrift, 48, 1915, 1 – 82.
13. Strack, M. Die Antiken Münzen von Thrakien. Band II/1, Berlin, 1912.
14. Varbanov, I. Greek Imperial Coins, Vol. II: Thrace (from Abdera to Pautalia). Burgas, 2005.